

KLIMATSKE PROMJENE

AUTOR: Andrea Latinović | FOTO: Pixabay

29.07.2024

IMAMO ŠEST GODINA DA GLOBALNO ZAGRIJAVANJE ZADRŽIMO NA 1,5 C!

Nakon godina upozoravanja i apela vezanih uz klimatske promjene, brojni znanstvenici sada kažu da je nastupila "hitna situacija" i da smo u "klimatskoj krizi", a do zaoštavanja njihove retorike dolazi nakon nove studije koja pokazuje kako je preostalo još samo šest godina da se globalno zagrijavanje zaodrži na 1,5 stupnjeva Celzijusa, uz trenutne stope emisije ugljičnog dioksida (CO₂), izvijestio je The Washington Post.

List kao primjer takvoga zaokreta, opisuje slučaj ekologa **Billa Ripplea** sa Sveučilišta Oregon, koji je karijeru proveo lutajući brdima i kanjonima Nacionalnog parka Yellowstone, prateći zdravlje vukova i drugih velikih zvijeri, da bi 2018., nakon što je vidio slike gradića Paradise u Kaliforniji, potpuno uništenog šumskim požarom, počeo pisati novi akademski rad koji je nazvao: “Upozorenje svjetskih znanstvenika na klimatsku krizu”.

Poslao ga je kolegama da vide želi li se tko prijaviti. Do trenutka kada je rad objavljen u časopisu Bioscience 2019., imao je 11.000 potpisa znanstvenika iz cijelog svijeta – sada ih ima više od 15.000.

Znanstvenici dramatično apeliraju

“Život mi se potpuno promijenio”, rekao je Ripple, koji prima stalne medijske zahtjeve i pozive na suradnju od znanstvenika diljem svijeta, a Sveučilište Oregon o njemu je snimilo je 30-minutni dokumentarac.

“Znanstvenici su spremniji govoriti”, rekao je Ripple. “Kao grupa, povijesno smo bili prilično neodlučni, no osjećam da znanstvenici imaju moralnu obvezu upozoriti čovječanstvo”, dodao je.

Nakon nekoliko godina rekordnih temperatura i ekstremnih vremenskih nepogoda, Rippleovo iskustvo je znak kako klimatolozi, koji su se nekoć suzdržavali od ulaska u javnu svađu, sada koriste oštar jezik da bi opisali planet koji se zagrijava.

Upućivanja na “kriznu klimu” i “klimatsku krizu”, koje su nekada primarno koristile aktivističke skupine poput britanske ”Pobune protiv izumiranja”, ili ”Pokreta za izlazak sunca” sa sjedištem u SAD-u, sve više se pojavljuju u akademskoj literaturi.

U međuvremenu, komunikacija znanstvenika s medijima i javnošću postala je ogorčenija i očajnija.

Znanstvenici su također objavili rad koji pokazuje da se svjetski “ugljični proračun” – količina emisija stakleničkih plinova koju

svijet još može emitirati bez povećanja globalne temperature za više od 1,5 stupnjeva Celzijusa – smanjio za trećinu. Svijetu je preostalo samo šest godina na trenutnim razinama emisija prije nego što prijeđe tu temperaturnu granicu.

“U znanstvenoj literaturi nema globalno dostupnih tehničkih scenarija koji bi potkrijepili da je to stvarno moguće, ili čak mogli opisati kako bi to bilo moguće”, ocijenio je **Joeri Rogelj**, klimatolog s Imperial Collegea u Londonu.

Vrela budućnost

Tim Lenton, jedan od koautora Rippleovog najnovijeg rada i profesor znanosti o zemljinom sustavu na Sveučilištu Exeter, rekao je da je 2023. bila ispunjena temperaturama koje su toliko iznad norme da ih je ”jako teško racionalizirati”.

“Ovo ne odgovara jednostavnom statističkom modelu”, rekao je. A tekuća, 2024. godina, vjerojatno će po prosječnim temperaturama još nadmašiti proteklu godinu, koja je smatrana najtoplijom od kada postoje moderna mjerenja.

Lenton je rekao da se ne boji koristiti izraze kao što su “hitno stanje”, ili “klimatska i ekološka kriza”. “Ako političaru kažete ‘hitno’... to zapravo nije dovoljno”, naglasio je.

Jezik se proširio i u akademske publikacije. Sve do 2015. godine, samo 32 rada u bazi podataka istraživanja Web of Science uključivala su pojam “klimatske opasnosti”. Godine 2022., taj su izraz sadržavala 862 rada.

Nije uvijek bilo tako. U 2000-ima, pa čak i ranim 2010-ima, većina znanstvenika izbjegavala je davati bilo kakve izjave za koje bi se mogle smatrati da su “političke” naravi.

Jacquelyn Gill, profesorica klimatskih znanosti i paleoekologije na Sveučilištu Maine, rekla je da su je, dok je radila svoj doktorat krajem 2000-ih, stariji akademici upozorili da uopće ne odstupa od znanosti kada je u interakciji s medijima ili javnošću.

”Aktivno nam je rečeno ako počnemo razgovarati o rješenjima, ako počnemo govoriti o političkim implikacijama našeg rada,

napustit ćemo našu navodnu ‘znanstvenu neutralnost’”, kazala je Gill. ”I tada nam ljudi više neće vjerovati u znanosti”.

Susan Joy Hassol, stručnjakinja za znanstvenu komunikaciju koja je godinama radila s istraživačima klime, kaže da čak i prije deset godina klimatski znanstvenici nisu bili sigurni koja je njihova uloga u komuniciranju opasnosti od porasta temperatura.

“Mislim da su barem neki od njih smatrali da znanstvenici komuniciraju putem izvješća IPCC-a”, rekao je Hassol, misleći na Međuvladin panel UN-a o klimatskim promjenama. “Mi radimo svoju znanost, objavljujemo, sastavljamo ova izvješća, a na drugim je ljudima da slušaju”.

Sada se, po njezinim riječima, to promijenilo. “Došli smo do ove faze krize”, rekla je ekspertica.

Klima eskalira

Nije samo činjenica da se emisije stakleničkih plinova još uvijek ne smanjuju, ili da politika nije dovoljno brzo odgovorila na izazov. (Emisije CO₂ povezane s korištenjem energije nastavile su rasti, čak i nakon kratkog pada tijekom pandemije covida-19.) Kako utjecaji klimatskih promjena eskaliraju, znanstvenici kažu da se njihov jezik promijenio u susret trenutku.

Kada je riječ o pojmovima poput “krizne klime”, Gill kaže, “to je malo strategije i puno poštenja.” Dok znanstvenici o klimi još uvijek raspravljaju o tome ubrzava li se zagrijavanje, dodala je, “jasno je da učinci postaju sve vidljiviji i vidljiviji”.

U isto vrijeme, mnogi znanstvenici shvaćaju da čak ni najbolja komunikacija na svijetu nije dovoljna da se prevlada inercija sustava temeljenog na fosilnim gorivima i otpor raznih naftnih i plinskih kompanija. “Problem nije u tome što znanstvenici nisu dovoljno jasno komunicirali”, rekao je Hassol. “Komunicirali smo prilično jasno. Svatko tko je želio čuti poruku – bila je tu”.

Hassol je rekao da je promjena jednostavna. U 2000-ima, rekla je, klimatske promjene još nisu bile na razini hitne situacije. Ona podsjeća na izvješće iz 2009. pod nazivom ”Dijagnoza iz

Kopenhagena", koje je analiziralo dosadašnju znanost o klimi i dalo prijedloge za postizanje nulte neto emisije ugljika.

Da su svjetske vlade djelovale brzo, svijet bi morao smanjiti emisije samo za nešto više od tri posto godišnje, u suprotnom, upozoreno je da ako vlade ne započnu tranziciju do 2020., rezovi moraju biti trostruko veći – do devet posto godišnje.

Unatoč kratkom smanjenju emisija CO₂ tijekom pandemije, putanja čovječanstva skrenula je prema nužnosti drastičnog smanjenja emisije.

**Dopušteno je prenošenje sadržaja uz objavu izvora i autora.*

Tekst je nastao u okviru projekta kojeg je financijski podržala Agencija za elektroničke medije iz "programa poticanja novinarske izvrsnosti".

Agencija za elektroničke medije
Agency for the electronic media

TAGOVI

globalno zagrijavanje

upozorenje

znanstvenici

Kategorije:[ODRŽIVI RAZVOJ](#)[KLIMATSKE PROMJENE](#)[INOVACIJE](#)[EKOLOGIJA](#)[DOP](#)[AKTUALNO](#)[EKO TURIZAM](#)**Informacije:**[O PORTALU](#)[Oglašavanje](#)[Kolačići](#)[Izjava o privatnosti](#)[Impressum](#)[Uvjeti korištenja](#)**Portali:**[HINA.HR](#)[HINA ZDRAVLJE](#)[EU.HINA.HR](#)

Portal Zelena Hrvatska svakodnevno donosi novosti vezane uz zaštitu okoliša, ekologiju, energiju, klimu, otpad, održivi razvoj, zakonodavne promjene, ekološka djelovanja...